

Tisdagen den 29 juli 1958

”Anna i Nyffe” har slutat

Fru Anna Karlsson i Dalhagstugan, Björkvik, har avlidit i sitt 80:e år. Hon var sedan några år änka efter hemmansägaren Rikard Karlsson och sörjes närmast av barn och barnbarn.

Anna i Nyffe är borta! Hon kommer att saknas av många och trogna vänner, även om hennes bortgång inte var oväntad. Den som skriver detta, såg henne senast den 30 juni förra året. Hon verkade påfallande trött, men hennes tankeförmåga var alltså lika god som förr.

Det var i Nyffe, hon växte upp, och efter den gården benämndes hon, ehuru hon i decennier bott i Dalhagstugan. Hon besatt en oerhörd arbetsförmåga — det är ju en nödvändig egenskap för en småbrukarhustru. Och de senare åren har varit rika på bekymmer. Rikard var sjuk ganska länge, och Anna yttrade, när han var borta: — Jag är glad, att jag fick vara frisk, så att jag kunde sköta honom.

Men så blev sonen Gustaf sjuk. I det längsta höll Anna ut, men omsider orkade hon inte längre. Båda blev inackorderade på ålderdomshemmet. Det berättas om Gustaf, att han nedlade ett mycket stort arbete på sin trädgård — han innehade en del av Dalhagstugan. Det har blivit sagt, att han arbetade långt utöver vad hans krafter räckte till — det var därför han blev nedbruten i förtid.

Det var dock något alldeles särskilt med Anna i Nyffe. Hon hade ett strålande humör, så länge krafterna stod bi, och hon ville gärna ha folk omkring sig. Det var en upplevelse att höra henne berätta Björkviksminnen.

Hon tillhörde en släkt, som var vida omtalad och uppskattad i hembygden. Hennes far Gustaf Eriksson och hennes bror Ferdinand Gustafsson var kända som spelmän. Om Ferdinand berättas, att han lärde sig spela ”så snart han kunde hålla i en fiol”.

När man tänker tillbaka på Anna Karlssons liv och vad hon kunde påminna om av Björkvik förr i världen — då kommer man att tänka på en vers av Fanny Alving:

Det är som vore jag den siste av
den ätten,
som sover djupt därnere under
vårdarna,
den ätt som hade ögon än att
iakttaga vätten,
när vätten smög sin tysta gång
kring gårdarna.

Det förefaller kanske vara för mycket av panegyrik att nämna Fanny Alving och Anna Karlsson — de har ju inte mer gemensamt än att de var födda under 1870-talet och att de var sörmländska bondflickor. Men det sista betyder kanske mer än man anar. Just ur detta framsprang den ena författarskap och den andras berättarkonst.

Förmodligen trodde inte Anna på vätten — den tron var nog borta år 1879. Men den gamla naturmystiken lever kvar ännu, om den också har en moderniserad form.

”Det lever i folks och i människors
vår så mången en leende sägen”
— och de som kan berätta den,
har ännu en uppgift att fylla i tiden!

Anna var inte särskilt angelägen att berätta om sin egen släkt — fast nog hade den varit värd att berätta om. Till hennes mera minnesvärda berättelser hör den om ”graven vid Åtorp” och om Stina som gallrade rovor. Ännu när Anna var barn, var man rädd att gå förbi graven — där låg nämligen en ”självspilling”, och sådana fick inte begravas i vigd jord. — Stina ger en bild av de sociala förhållandena för kanske hundra år sedan. Hon var änka och bodde i en stuga för sig själv, och hon hade barn att svara för. Hennes arbete var från 5 till 20, för att tala nutidsspråk! Hon arbetade mest vid Hovsta och Marieberg. Men Stina blev 80 år ändå.

När Anna i dag sänkes i graven på Björkviks kyrkogård, tager hon med sig i graven något mycket värdefullt. Det är så oändligt mycket, hon hade att berätta, som aldrig blev upptecknat. Än fattas mycket i att Björkvik är helt utforskat, och detta gäller i särskild grad just den trakt, där hon bodde.

Men vad hon lämnar efter sig, är ändå till sist minnet av en redlig arbetarkvinna, en rik begåvning — och framför allt en god människa.

V. V.—1.